

Latvijas Nacionālās bibliotēkas programmas “Jaunākās grāmatas Latvijas publiskajām bibliotēkām 2026”

NOLIKUMS

1. Vispārīgie jautājumi

- 1.1. Latvijas Nacionālā bibliotēka (turpmāk – LNB) īsteno programmu “Jaunākās grāmatas Latvijas publiskajām bibliotēkām 2026” (turpmāk – programma) ar mērķi nodrošināt Latvijas publiskās bibliotēkas ar augstvērtīgu jaunāko literatūru, veicinot daudzveidīga grāmatu klāsta pieejamību, stiprinot lasīšanas kultūru un sabiedrības zināšanu un prasmju attīstību, kā arī atbalstot Latvijas grāmatniecības un izdevējdarbības nozares ilgtspējīgu attīstību.
- 1.2. Nolikums nosaka kārtību, kā tiek organizēta programma par valsts budžeta līdzekļiem LNB piešķirtā finansējuma ietvaros.
- 1.3. Programmas līdzekļi tiek izlietoti atlasīto 2025. gadā un 2026. gadā izdoto latviešu oriģinālliteratūras darbu, kultūras izdevumu, uzziņu literatūras un tulkojumu iegādei Latvijas publiskajām bibliotēkām.
- 1.4. Programmas administrēšanu (tehnisko nodrošinājumu, uzsaukuma izdevējiem izsludināšanu un pieteikumu pieņemšanu, ekspertu komisijas sēdes organizēšanu, protokolu sagatavošanu, grāmatu pavadzīmju sagatavošanu u.c.), izdevumu iegādi un sadali bibliotēkām veic LNB.
- 1.5. Līdz 2026. gada 5. jūnijam LNB publisko uzsaukumu izdevējiem iesniegt grāmatu piedāvājumu, atbilstoši 2. punktā noteiktajai kārtībai. Uzsaukums tiek publicēts LNB tīmekļvietnē www.lnb.lv, Latvijas Bibliotēku portālā www.biblioteka.lv un Kultūras ministrijas tīmekļvietnē www.km.gov.lv.

2. Izdevēju grāmatu piedāvājumu iesniegšanas kārtība

- 2.1. LNB pieteikšanos izdevējiem dalībai programmā izsludina 2026. gada jūnijā. Līdz 1. jūlijam (ieskaitot) tiek iesniegti grāmatu piedāvājumi, kuros iekļautas tās grāmatas, kas izdotas no iepriekšējā gada jūlija līdz kārtējā gada jūlijam.
- 2.2. Izdevēji grāmatu piedāvājumu programmai iesniedz, aizpildot veidlapu (Excel tabulu), kurā ietverta prasītā informācija par izdevumu (autora vārds un uzvārds, izdevuma nosaukums, izdevniecība, izdošanas gads, pieejamais eksemplāru skaits, viena eksemplāra cena, ieskaitot PVN, grāmatai piešķirtais ISBN, jānorāda, vai grāmata ir oriģinālliteratūra vai tulkojums, kāda ir grāmatas tematika, kā arī to, vai grāmatai ir cietais vai mīkstais iesējums. Jānorāda arī saņemtās balvas).

- 2.3. Izdevēju sagatavotie grāmatu piedāvājumi iesniedzami elektroniski, nosūtot uz e-pastu: gramatas.bibliotekam@lnb.lv. Tiek pieņemti grāmatu piedāvājumi atbilstoši 2.1. punktā noteiktajam.
- 2.4. LNB apkopotais izdevēju iesniegto grāmatu saraksts tiek nodots ekspertu komisijai turpmākai izvērtēšanai.

3. Programmas grāmatu saraksta izveide

- 3.1. Programmas ietvaros izdevēju piedāvāto grāmatu atbilstību programmas kritērijiem vērtē ekspertu komisija 5 (piecu) cilvēku sastāvā.
- 3.2. Ekspertu komisijā darbojas pārstāvji no: LNB, Latvijas Bibliotekāru biedrības, Latvijas Rakstnieku savienības, vienas reģiona galvenās bibliotēkas un ar literatūrzinātni un pētniecību saistītām institūcijām. Komisijas priekšsēdētāju ievēlē no tās locekļu vidus ar vienkāršu balsu vairākumu.
- 3.3. Ekspertu komisiju apstiprina LNB direktors. Eksperti saņem atlīdzību par darbu programmas ietvaros.
- 3.4. Ekspertu komisijas uzdevums ir izvērtēt izdevēju iesniegtos grāmatu sarakstus, atlasīt augstvērtīgus izdevumus, sagatavot ekspertīzes ziņojumu un piedalīties komisijas sanāksmēs.
- 3.5. Ekspertu komisija pieņem lēmumus atklāti balsojot, ar vienkāršu balsu vairākumu. Ja balsis sadalās līdzīgi, izšķirošs ir komisijas priekšsēdētāja balsojums. Ekspertu komisija ir lemttiesīga, ja sēdē piedalās vairāk nekā puse tās locekļu.
- 3.6. Ekspertu komisijas loceklis, kuram ir līgumiskās attiecības (noslēgts darba, uzņēmuma vai autorlīgums) ar organizāciju, kas iesniegusi izdevēja pieteikumu, atturas no diskusijām un lēmuma pieņemšanas par konkrēto piedāvājumu.
- 3.7. Izdevēju piedāvāto grāmatu un citu izdevumu vērtēšanas kritēriji:
 - 3.7.1. no 2025. gada jūlija līdz 2026. gada jūlijam izdots izdevums, kuram izdevējs var piedāvāt vismaz 44 eksemplārus;
 - 3.7.2. starptautiska un nacionāla līmeņa literatūras un grāmatu mākslas konkursos nominētas un apbalvotas grāmatas (ES Literatūras balva, Baltijas Asamblejas balva, Latvijas literatūras gada balva, Jāņa Baltvilka balva, "Zelta ābele" u. c.);
 - 3.7.3. augstvērtīga latviešu oriģinālliteratūra, tostarp arī nozīmīga nozaru literatūra;
 - 3.7.4. augstvērtīgi, kultūrvēsturiski nozīmīgi daiļliteratūras un nozaru literatūras tulkojumi, tostarp starptautiska līmeņa literatūras balvas ieguvuši vai nominēti izdevumi (Nobela prēmija literatūrā, Bukera balva, Pulicera balva, Gonkūru balva u. c.);
 - 3.7.5. ekspertu komisijas ieteikts un īpaši argumentēts izdevums, kā arī iepriekšējā periodā izdots augstvērtīgs papildināts vai atkārtots izdevums (ar papildu pamatojumu).

- 3.8. Programmas ietvaros netiek iekļauti šādi izdevumi:
- 3.8.1. grāmatas, kas bibliotēkās iegādātas programmā “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija”;
 - 3.8.2. saturiski specifiski, šauri nozares vai zinātniskās literatūras izdevumi;
 - 3.8.3. mācību literatūra un mācību grāmatas.
- 3.9. Ekspertu komisija sagatavo publiskajām bibliotēkām piedāvājamo grāmatu sarakstu turpmākai atlasei programmas ietvaros. Sarakstā iekļauj izdevumus, kas atbilst vismaz diviem no 3.7. punktā noteiktajiem kritērijiem.
- 3.10. LNB nesniedz skaidrojumu izdevējiem par ekspertu komisijas lēmumu attiecībā uz izdevumu iekļaušanu vai neiekļaušanu atlasē.

4. Bibliotēku izvēle no ekspertu komisijas sagatavotā grāmatu saraksta

- 4.1. Līdz 2026. gada 31. jūlijam LNB nosūta reģionu galvenajām bibliotēkām un Latvijas Neredzīgo bibliotēkai ekspertu komisijas sagatavoto grāmatu sarakstu.
- 4.2. Līdz 2026. gada 24. augustam reģionu galvenās bibliotēkas un Latvijas Neredzīgo bibliotēka aizpilda LNB sagatavotu veidlapu (Excel tabulu), norādot konkrētās bibliotēkas izvēlēto grāmatu nosaukumus un nepieciešamo eksemplāru skaitu, un nosūta uz e-pastu: gramatas.bibliotekam@lnb.lv.
- 4.3. LNB apkopo reģionu galveno bibliotēku un Latvijas Neredzīgo bibliotēkas izvēlēto grāmatu nosaukumus un nepieciešamo eksemplāru skaitu un organizē izvēlēto grāmatu saņemšanu no izdevējiem.

5. Grāmatu izsniegšana un nogādāšana publiskajās bibliotēkās

- 5.1. LNB organizē grāmatu komplektu sagatavošanu attiecīgā reģiona bibliotēkām saskaņā ar iepriekš veikto izvēli un sagatavo preču - pavadzīmi.
- 5.2. Reģionu galvenās bibliotēkas organizē transportu un grāmatu nogādāšanu no LNB uz publiskajām bibliotēkām.

6. Bibliotēku pienākumi

- 6.1. Programmā iesaistītās publiskās bibliotēkas nodrošina informācijas izplatīšanu par programmas ietvaros iegūtajām jaunākajām grāmatām un sekmē to popularizēšanu.

* Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu.